

А. Ю. Брегеда, д-р філософії, професор,
завідувач кафедри політології і соціології

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ ПОЛІТОЛОГІЇ

У документах Міністерства освіти і науки України, виданих з приводу організації навчального процесу в державі, особлива увага звертається на необхідність прищеплювати кожному студенту навички самостійної творчої роботи.

Аналітична діяльність студента в процесі самостійної роботи повинна передбачати такі три основні стадії:

- розподіл матеріалу прочитаного тексту на необхідну та другорядну інформацію (відбір та блокування матеріалу);
- розподіл необхідної інформації (визначення, терміни, цифри, факти), які необхідно дослівно завчити, і абстрактної (коментарі, ілюстрації, відступи, порівняння тощо), яку необхідно оптимально стиснути;
- безпосереднє осмислення відібраної конкретної та абстрактної інформації.

Таким чином аналіз починається з відбору інформації, а закінчується її осмисленням. Елементи аналізу нерозривно пов'язані та взаємно доповнюють один одного. Відсутність будь-якої стадії робить аналіз неповноцінним.

Що ж необхідно зробити для здійснення впорядкованого циклу самостійної роботи студентів?

Перш за все, шляхом розмірковування впорядкувати матеріал з кожного питання, тобто ущільнити інформацію до оптимального розміру та надати їй логічну стрункість, на підставі чого й формуються судження студента.

Друга важлива функція розмірковувань зводиться до наступного. Людина не в змозі втримувати в пам'яті не тільки увесь текст книги, розділу, глави, але навіть її основний зміст. У пам'яті залишаються по-перше, поняття про прочитане, і, по-друге, виникаюча на основі цього загальна схема — сітка опорних вузлів (точок), за допомогою яких можна відновити зміст.

Складання такої схеми й забезпечує процес розмірковування. Це є одна з найважливіших та найскладніших видів розумової роботи. Саме від неї повністю залежить успіх навчання.

Будь-який вид та рівень навчання вимагає складання схеми. Питання лише в тому, хто її складає. Наприклад, у середній шко-

лі учневі необхідно допомагати, даючи йому готову схему (як це робить відомий вчитель — новатор В. Ф. Штаталов), оскільки головною метою виступає акумуляція знань.

Вища школа робить акценти на знання та мислення. Кінцевим проявом і результатом мислення виступає схема прочитаного, що розроблена самим студентом. За цих умов завдання викладача полягає в тому, щоб порівнювати схеми студентів з оптимальною та надавати для нього відповідну допомогу. Складання схеми виступає основною умовою закріплення інформації та довготривалого запам'ятовування. Залежність тут пряма: якість та ґрунтовність знань цілком залежать від якості й міцності схем, що знаходяться в пам'яті.

Таким чином, удосконалювати організацію самостійної роботи — це означає навчити всіх студентів саме такій технології самопідготовки.

В. М. Данюк, канд. екон. наук, професор,
завідувач кафедри управління трудовими ресурсами

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Викладачу важливо знати, як студенти (слухачі) сприймають навчальну дисципліну, як вони оцінюють її значення серед інших дисциплін навчального плану, яка їхня думка щодо бюджету навчального часу та його розподілу за видами занять, чи задовольняє викладач їхні навчальні потреби тощо.

Така інформація особливо цінна для викладача як передумова підвищення якості викладання, коли він уперше викладає нову дисципліну для складної, незвичної аудиторії.

Саме така ситуація мала місце у нашому університеті в 2000/01 навчальному році, коли я вперше викладав за розробленою мною програмою нову дисципліну «Організація діяльності державного службовця» незвичній для мене аудиторії — слухачам, направленим на навчання органами державного управління та місцевого самоврядування України. Ці слухачі вже мали вищу освіту, досвід роботи на державній службі, навчалися вони в КНЕУ за магістерською програмою «Державна служба».

Я розробив спеціальну анкету і провів анонімне опитування слухачів після завершення викладання дисципліни, коли слухачі